

2022

(Held in 2023)

PHILOSOPHY

Paper : PHLHG3036/PHLRC3036

(Indian Philosophy)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

1. Choose the correct answer from the following :

1×6=6

ভলত দিখাওবোৰৰ শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) How many kinds of Mokṣa according to
Sāṃkhya Philosophy?

সাংখ্য দৰ্শন মতে মুক্তি কেই প্রকাৰৰ ?

(i) One/এক

(ii) Two/দুই

(iii) Three/তিনি

(iv) Four/চাৰি

KB23/450

(Turn Over)

- (b) According to the Vaiśeṣika Philosophy, Karma or Action may be classified into four / five / six different types.
বৈশিষ্টিকসকলৰ মতে, কৰ্মক চাৰিটা / পাঁচটা / ছয়টা ভাগত ভগাব পাৰি।
- (c) According to Buddhism, there are ten / eleven / twelve causes of suffering.
বৌদ্ধ দৰ্শন অনুসৰি দুখৰ দহটা / এঘাৰটা / বাৰটা কাৰণ আছে।
- (d) Kapila / Gautama / Kaṇāda / Patañjali is the founder of Nyāya system.
কপিল / গৌতম / কণাড / পতঞ্জলি ন্যায় দৰ্শনৰ প্ৰবৰ্তক।
- (e) 'Dependent origination' is related to which Noble truth?
'প্ৰতিভাসমুৎপাদ' কোনটো আৰ্য সত্যৰ লগত জড়িত?
- (i) First Noble Truth
প্ৰথম আৰ্যসত্য
- (ii) Second Noble Truth
দ্বিতীয় আৰ্য সত্য
- (iii) Third Noble Truth
তৃতীয় আৰ্য সত্য
- (iv) Fourth Noble Truth
চতুৰ্থ আৰ্য সত্য

KB23/450

(Continued)

- (f) According to the Vaiśeṣikas, Sāmānya is of three / four / five kinds.
বৈশিষ্টিকসকলৰ মতে সামান্য তিনি / চাৰি / পাঁচ প্ৰকাৰৰ।
2. Answer the following questions : 2×5=10
তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :
- (a) What are the ultimate realities in Sāṃkhya Philosophy?
সাংখ্য দৰ্শনৰ পৰম সত্যকেইটা কি কি?
- (b) What is Sāmānyalakṣaṇa Perception in Nyāya system?
ন্যায় দৰ্শন অনুসৰি সামান্যলক্ষণ প্ৰত্যক্ষ কি?
- (c) Why is Ākāśa partless and inactive in Vaiśeṣika system?
বৈশিষ্টিক দৰ্শনত আকাশক কিয় নিষ্ক্ৰিয় আৰু অংশবিহীন বোলা হয়?
- (d) Name the two kinds of Vyāpti in Nyāya Philosophy.
ন্যায় দৰ্শনৰ ব্যাপ্তিৰ প্ৰকাৰ দুটাৰ নাম লিখ।

KB23/450

(Turn Over)

(4)

(c) Why is Sankara's Philosophy called 'Advaita'?

শংকৰৰ দৰ্শনক কিয় 'অদ্বৈত' বুলি কোৱা হয়?

3. Answer any six of the following questions : $5 \times 6 = 30$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain briefly the Satkāryavāda of Sāṃkhya Philosophy.

সাংখ্য দৰ্শনৰ সংকৰ্যবাদ মতবাদটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Explain briefly Laukika or Ordinary Perception as advocated by the Naiyāyikas.

নৈয়ায়িকসকলে সমৰ্থন কৰা লৌকিক প্ৰত্যক্ষৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) What are the arguments given by the Sāṃkhya Philosophy for the existence of Puruṣa?

সাংখ্য দৰ্শনত পুৰুষৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কে আগবঢ়োৱা যুক্তিসমূহ কি কি?

KB23/450

(Continued)

(5)

(d) What is Vyāpti? Explain the method of establishing Vyāpti in Nyāya Philosophy.

ব্যাপ্তি কাক বোলে? ন্যায় দৰ্শনত ব্যাপ্তি কিদৰে প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়, ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Explain the Second Noble Truth of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ দ্বিতীয় আৰ্য সত্যটো ব্যাখ্যা কৰা।

(f) Discuss the Karmavāda of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ কৰ্মবাদ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(g) Distinguish between Āstika and Nāstika systems of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আন্তিক আৰু নান্তিক সম্প্ৰদায়ৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(h) Explain briefly the theory of Pratyāsamutpāda (dependent origination) in Buddha Philosophy.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ প্ৰতিভসমুৎপাদ মতবাদক চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(i) Discuss Sāṃkhya's doctrine of Māyā.

শংকৰৰ 'মায়াবাদ' সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

KB23/450

(Turn Over)

(6)

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explain briefly the Nyāya theory of Perception.

ন্যায়ৰ প্ৰত্যক্ষৰ তত্ত্বটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What is called Prakriti? Examine the relation between Prakriti and Purusa in Sāṃkhya Philosophy.

প্ৰকৃতি কাক বোলে? সাংখ্য দৰ্শনত পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতিৰ মাজত সম্বন্ধ কিদৰে ব্যাখ্যা কৰিছে, বিচাৰ কৰা।

(c) What is Nirvāṇa? Critically discuss the Buddhist concept of Nirvāṇa.

নিৰ্বাণ মানে কি? বৌদ্ধ মতে নিৰ্বাণ সম্পৰ্কে সমালোচনাৰ সৈতে আলোচনা কৰা।

5. Answer any one of the following questions :

14

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the common characteristics of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

KB23/450

(Continued)

(7)

(b) Explain critically 'Four Noble Truths' of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ 'চাৰি আৰ্য সত্য'ৰ বিষয়ে সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা দাঙি ধৰা।

***

KB23—3550/450

63/1 (SEM-3) (GE3/DSC)/
PHLHG/RC3036